

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 29 мај 2020 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции^{1,2} (ОФИ): прв квартал на 2020 година

- Вкупните средства на ОФИ во првиот квартал на 2020 година изнесуваат **121.472 милиона денари**, што претставува пад од **1.449 милиони денари на квартална основа**. Најголем дел од средствата им припаѓаат на пензиските фондови и на осигурителните друштва, со учество од 62,2% и 21,3%, соодветно.
- Во првиот квартал на 2020 година, вкупните средства на ОФИ бележат квартално намалување од **1,2%**, главно како резултат на намалените средства на пензиските фондови, а во помал дел и на инвестициските фондови. **На годишно ниво**, средствата на ОФИ и натаму растат, но забавено, при што **стапката на раст изнесува 9,8%**. Притоа, растот се објаснува со зголемените средства на пензиските фондови, при помал, но позитивен придонес и на останатите потсектори.

Табела 1. Вкупни средства/обврски на ОФИ³

	Кв.1 2019	Кв.4 2019	Кв.1 2020	Квартални промени		Годишни промени		Структура
				Кв.1 2020/Кв.4 2019		Кв.1 2020/Кв.1 2019		(Вкупно ОФИ)
				милиони денари	%	милиони денари	%	%
1. Останати финансиски институции	110,680	122,921	121,472	-1,449	-1.2	10,792	9.8	100
1.1 Осигурителни друштва	23,684	24,863	25,844	981	3.9	2,160	9.1	21.3
1.2 Пензиски фондови	69,912	77,620	75,581	-2,039	-2.6	5,669	8.1	62.2
1.3 Инвестициски фондови	7,135	8,752	7,785	-967	-11.0	650	9.1	6.4
1.4 Други ОФИ	9,948	11,685	12,262	823	7.6	2,384	25.6	10.1
1.4.1 Финансиски друштва	3,248	4,413	4,696	696	18.7	1419	47.4	3.9
1.4.2 Лизинг друштва	5,287	5,657	5,830	97	1.7	689	13.9	4.8
1.4.3 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	1,413	1,616	1,735	29	1.8	275	20.5	1.4

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² Во август 2018 година е направена ревизија на податоците за првиот квартал на 2018 година заради примена на нова методологија согласно со новиот Прирачник и новото Упатство за монетарна и финансиска статистика на ММФ од 2016 година. Клучни се две промени. Првата се однесува на промената на третманот на финансиските инструменти деноминирани во денари со валутна клаузула, коишто согласно со новата методологија од категоријата „денари“ се прераспределени во категоријата „странска валута“. Втората промена е во прикажувањето на исправката на вредноста на финансиските инструменти, којашто наместо во капиталот се прикажува во рамки на категоријата „останати обврски“. За повеќе информации види на следнава врска:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf.

³ За потребите на ова соопштение, во категоријата „Други ОФИ“ се опфатени: друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголемиот дел од средствата на ОФИ** се однесуваат на вложувања во должнички хартии од вредност (учество од 49,7%)⁴, како и вложувања во сопственички хартии од вредност и пласмани во валути и депозити (учество од 19,4% и 16,1%, соодветно). **Гледано на страна на обврските**, најголемиот дел им припаѓа на техничките резерви на осигурување⁵ и капиталните сметки⁶ (учество од 59,3% и 31,3%, соодветно).

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, кв. 1 2020

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Други ОФИ	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	121,472		75,581		25,844		7,785		12,262	
Валути и депозити	19,511	16.1	8,725	11.5	6,307	24.4	3,340	42.9	1,138	9.3
Хартии од вредност различни од акции	60,321	49.7	46,922	62.1	10,419	40.3	2,163	27.8	817	6.7
Кредити	8,558	7.0	0	-	182	0.7	19	0.2	8,357	68.2
Акции и останат сопственички капитал	23,561	19.4	19,906	26.3	1,338	5.2	2,230	28.6	87	0.7
Технички резерви на осигурување	1,450	1.2	0	-	1,450	5.6	0	-	0	-
Финансиски деривати	3	-	0	-	0	-	3	-	0	-
Останати средства	5,051	4.2	27	0.0	4,600	17.8	30	0.4	394	3.2
Нефинансиски средства	3,017	2.5	0	-	1,548	6.0	0	-	1,469	12.0
Вкупни обврски	121,472		75,581		25,844		7,785		12,262	
Кредити	6,642	5.5	0	-	174	0.7	6	-	6,462	52.7
Технички резерви на осигурување	71,979	59.3	57,281	75.8	14,697	56.9	0	-	0	-
Останати обврски	4,873	4.0	53	0.1	2,775	10.7	48	0.6	1,996	16.3
Капитални сметки	37,979	31.3	18,246	24.1	8,197	31.7	7,732	99.3	3,804	31.0

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти**, на страната на средствата, кварталниот пад во најголем дел произлегува од намалените вложувања во сопственички хартии од вредност, при помал, но дополнителен придонес кон падот и на пласманите во валути и депозити. Годишниот раст главно е резултат на вложувањата во должнички хартии од вредност и во помала мера и кај другите инструменти, со исклучок на валутите и депозитите и сопственичките хартии од вредност, коишто остварија пад. **На страната на обврските**, кварталниот пад целосно се објаснува со намалените капитални сметки, додека годишниот раст во најголем дел произлегува од техничките резерви на осигурување⁷.

⁴ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

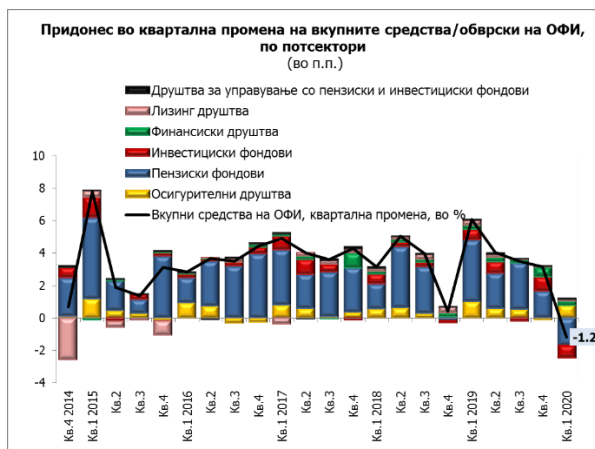
⁵ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животна осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотното осигурување).

⁶ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

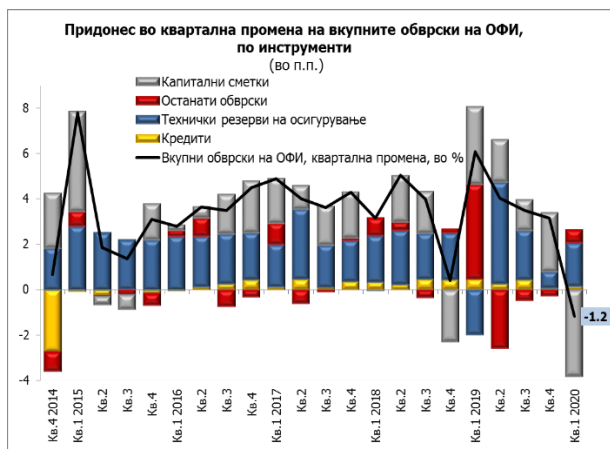
⁷ Во вториот квартал од 2019 година, зголемувањето на техничките резерви на осигурувањето на ОФИ (конкретно, пензиските фондови) е резултат на промената во законската регулатива за задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

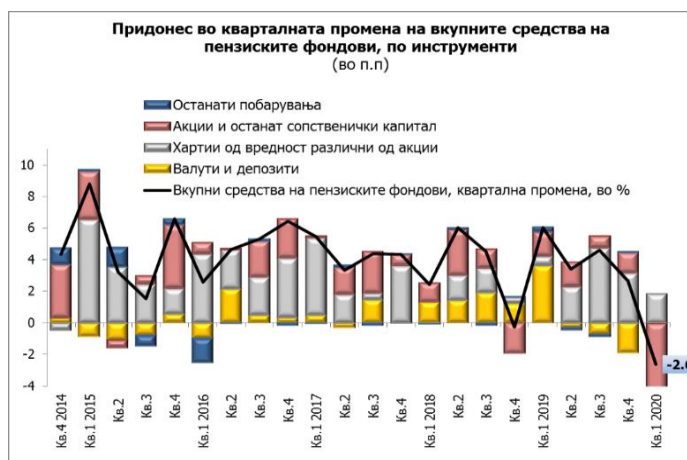

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- Во првиот квартал од годината, **вкупните средства на пензиските фондови (задолжителни и доброволни)**, се намалија за 2,6% на квартално ниво. Надолната промена пред сè произлегува од намалувањето на вложувањата во сопственички хартии од вредност. Годишниот раст на средствата на пензиските фондови изнесува 8,1%, што во услови на пад кај останатите инструменти целосно се објаснува со зголемените вложувања во должнички хартии од вредност. На страната на обврските, кварталната стапка на пад се должи на намалените капитални сметки. Растот на годишна основа произлегува од зголемените технички резерви на осигурување⁸ (нето-капиталот на домаќинствата).

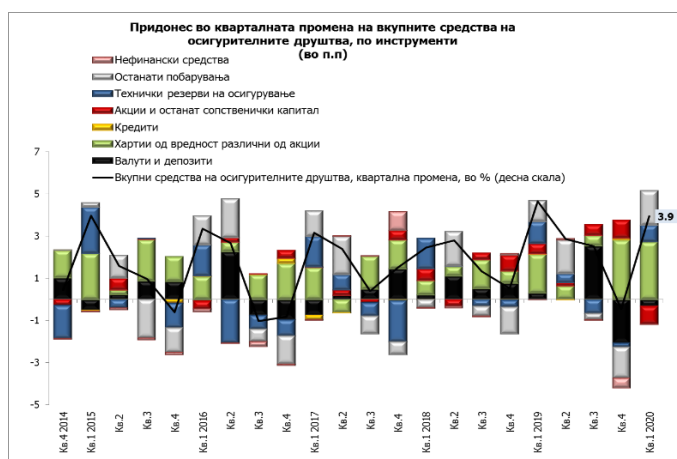
Извор: НБРСМ.

⁸ Види претходна фуснота

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Во овој квартал, **вкупните средства на осигурителните друштва⁹** остварија квартално и годишно зголемување од 3,9% и 9,1%, соодветно. Растот во најголем дел произлегува од вложувањата во должнички хартии од вредност, со позитивен придонес и на останатите побарувања. Притоа, кварталниот раст е неутрализиран од падот кај сопственичките хартии од вредност и во помал обем и од падот кај валутите и депозитите. Анализирани на страната на обврските, кварталниот раст главно се објаснува со зголемените останати обврски, а во помал дел и од останатите инструменти. Главен носител на годишниот раст се зголемените технички резерви на осигурување, а позитивно влијание имаа и останатите инструменти.

Извор: НБРСМ.

- Кај **вкупните средства на инвестициските фондови^{10,11}** во првиот квартал од 2020 година е евидентиран квартален пад од 11,0%, поради намалените пласмани во валути и депозити и во сопственички хартии од вредност. Сепак, на годишно ниво, средствата на инвестициските фондови растат со 9,1%, пред сè поради повисоките вложувања во должнички хартии од вредност, во услови на намалени пласмани во валути и депозити. На страната на обврските, промените на квартална и годишна основа се должат на капиталните сметки.

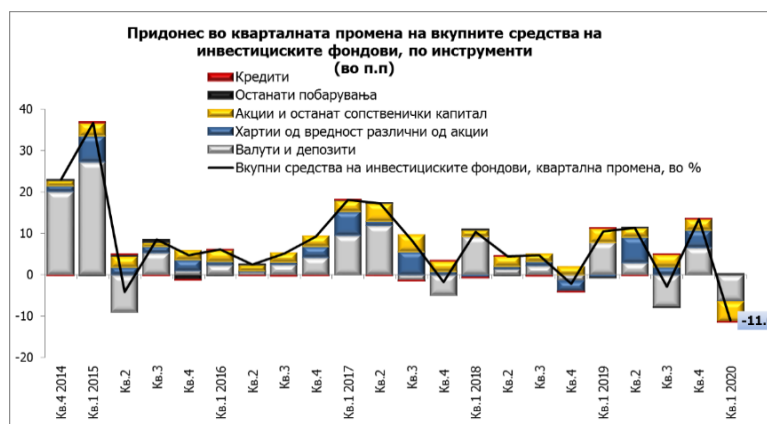
⁹ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

¹⁰ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени седумнаесет отворени и седум приватни инвестициски фондови, при што НБРСМ ја известуваат дваесет и два фонда.

¹¹ Во првиот квартал од 2020 година, во сериите податоци е вклучен нов инвестициски фонд, со податоци од четвртиот квартал на 2019 година.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- **Вкупните средства на другите ОФИ^{12,13,14}**, на крајот на март годинава, забележаа квартален и годишен раст од 4,9% и 23,3%, соодветно, поради зголемената кредитна активност на финансиските друштва и друштвата – даватели на финансиски лизинг. Имено, заклучно со 31.3.2020 година, нивната кредитна активност достигна 8.355 милиони денари, што претставува раст од 5,4% и 26,3% на квартално и годишно ниво, соодветно и во најголем дел се објаснува со зголеменото кредитирање од страна на финансиските друштва. На страната на обврските, растот по двете основи се објаснува со повисоките обврски врз основа на земени кредити (претежно во странска валута) и од капиталните сметки (претежно поради зголемувањето кај сопственички вложувања).

Извор: НБРСМ.

¹² Почнувајќи од првиот квартал на 2014 година, вклучени се податоците за новите известувачи финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг. Во податоците тековно се опфатени дваесет и шест финансиски друштва и седум друштва даватели на финансиски лизинг.

¹³ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

¹⁴ Во првиот квартал од 2020 година, во сериите податоци се вклучени нови известувачи (две финансиски друштва и едно друштво за управување со инвестициски фондови), со податоци од четвртиот квартал на 2019 година и првиот квартал на 2019 година, соодветно.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за периодот од првиот квартал на 2018 година до четвртиот квартал на 2019 година, поради добивање нови, коригирани информации и податоци од известувачите. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подоброениот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции <http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки: http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 31 август 2020 година (референтен пресек заклучно со втор квартал на 2020 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).